

הבליעה, או כשלא הוכשרה לקבל טומאה. ולתירוץ אחר, כל שנטמאה התרומה לאחר שנטמא גופו – חייב. ונחלקו בדבר ר"ת וריב"ם;
זר שאכל תרומה (ביכורים או חלה);
א. רב חולק וסובר שאינו אלא באזהרה. ויש דעה הסוברת שתרומת פירות מלבד דגן תירוש ויצהר – באזהרה ולא במיתה. (ע' מלאכת שלמה ריש מעשרות אליבא דהראב"ד, ובשו"ת שבט הלוי ח"א קסג,ג).
ב. אין חילוק בין זר שאכל תרומה טהורה או טמאה (רמב"ם תרומות ו,ו);
זר ששימש במקדש (בעבודת 'גמר' וכו'ל. וכרבי ישמעאל. ויש אומרים בסקילה וי"א בחנק, כנ"ל);
טמא או טבול יום ששימשו במקדש (ודלא כרב ששת דלעיל);
מחוסר כפרה ששימש.
יש אומרים שמחלוקת הסוגיות בדבר. וגם דעת הרמב"ם אינה ברורה;
מחוסר בגדים; שאינו רחוק ידיים ורגלים, שתוי יין, פרוע ראש – ששימשו במקדש;
בעל מום ששימש – לרבי דינו במיתה, ולחכמים – באזהרה;
המועל במזיד – לרבי דינו במיתה, ולחכמים – באזהרה.
ישנם עוד חייבי מיתה שלא מנאום בברייתא; כהן שנכנס לקדש הקדשים שלא בשעת עבודה,
כהן היוצא מהמקדש בשעה שעובד, מחסר מסממני הקטורת, הגונב כלי שרת (לדעת הרמב"ן),
הכובש נבואתו, והמוותר על דברי הנביא, ונביא שעבר על דברי עצמו (ערמב"ם סנהדרין יט).
ויש שאמרו עליהם שדינן במיתה והכוונה שקרובים לעוון מיתה. (עתוס' בכורות כ ד"ה וכי; רא"ש
מו"ק פ"ג ג. וע"ע בספר נפש חיה לר"ר מרגליות קנו, יח).

פרק עשירי; דף פד

קפ. אלו הן הנחנקים?

אלו הן הנחנקין:
המכה אביו ואמו (ולא מצינו בו כרת. וכבר תמהו על דברי ספר החינוך (מה) שיש בו כרת);
הגונב נפש מישראל והתעמר בו ומכרו;
זקן ממרא על פי ב"ד הגדול;
נביא השקר והמתנבא בשם עכו"ם;
זנות אשת איש נשואה;
זוממי בת כהן (נשואה) ובוועלה.

קפא. א. מה דינו של אביו ואמו ולא עשה בהם חבורה?

ב. בן מהו שיקיז דם לאביו?

א. המכה אביו ואמו אינו חייב עד שיעשה בהם חבורה (ומכה נפש... אם אינו ענין לבהמה, שהרי חייב עליה אף ללא הוצאת דם, תנהו ענין לאדם והיינו מכה אביו), והריהו עובר ב'לאו' משום ... לא יסיף פן יסיף... כשאר כל אדם.

[המכה לאחר מיתה – פטור, שאין כאן עשיית חבורה מאחר ואין הנפש יוצאת במכתו (עפ"י רש"י להלן)].

ב. למדו מן הכתוב שהמכה לרפואה – פטור (מהקש הכתוב מכה אדם למכה בהמה). ומכל מקום סיפרו על רב ועל מר בריה דרבינא שלא הניחו את בניהם לטפל בהם לרפואתם, להוציא קוץ מבושרם או לפתוח בוועה. ופרשו הטעם משום חשש 'שגגת חנק' – שמא תצא חבלה מתחת ידו. כתב הרמב"ם ועוד פוסקים, וכן הובא ברמ"א, שאם אין אחר – מותר לבן להקזו. ואולם הבית-יוסף חולק וסובר (עפ"י הרי"ף והרא"ש) שאין לבן להקזו אם לא במקום פיקוח נפש. ואף לשיטה זו אין בדבר איסור תורה אלא חשש זהירות (ע' שבט הלוי ח"י קנט).

דף פה

קפב. א. מי שנתחייב מלקות או נידוי בבית דין – האם מותר לבנו להעשות שליח ב"ד להכותו ולקללו?

ב. היוצא ליהרג ובא בנו והכהו או קללו – מה דינו של הבן?

ג. היוצא ליהרג ובא אדם אחר והכהו או קללו – מה דינו של המכה או המקלל?

א. שאלה זו שאלו את רב ששת, מהו שיעשה שליח (בית דין) להכות ולקלל (פרש"י: נידוי) לאביו? והשיב להתיר. אבל למסקנא הביאו את דברי רבה בר רב הונא וכן תנא דבי ר' ישמעאל שאסור הדבר – חוץ ממסית שהרי אמרה תורה ולא תחמל ולא תכסה עליו.

נחלקו ראשונים האם אסור אפילו כשהאב לא עשה תשובה על רשעותיו, או דוקא כשעשה תשובה שהוא בכלל 'עושה מעשה עמך'. ולדברי הכל כשלא עשה תשובה – אין הבן נהרג על כך. אבל בשעשה תשובה אין ברור אם גם מתחייב או רק אסור אבל פטור (עפ"י אגרות משה).

ב. היוצא ליהרג ובא בנו והכהו או קללו – חייב מיתה. [ואם מסרבין בו לצאת ואינו רוצה, והבן היה שליח ב"ד לכופף להוציאו – דינו כבסעיף א].

ואולם אם לא עשה האב תשובה, והרי הוא 'אינו עושה מעשה עמך' – הבן פטור (ונחלקו ראשונים האם גם מותר לכתחילה, וכנ"ל).

ג. היוצא ליהרג ובא אחר וקיללו – פטור, מפני שאין זה 'מקוים שבעמך' (ונשיא בעמך לא תאור). הכהו – נחלקו תנאים האם מקשינן הכאה לקללה ופטור [ממלקות], אם לאו. ואם ביישו – חייב לשלם לו בושתו, אפילו אם 'אינו עושה מעשה עמך' (עפ"י רמב"ם ממרים ה,יב).

א. הרמב"ם (ממרים ה,יב) פסק שהמכה פטור, דמקשינן הכאה לקללה. ואף מממון פטור לרב ששת, מלבד דמי בושת (עפ"י ספר הישר לר"ת, תשובה פז).

ב. המכה או מקלל 'טריפה'; המנחת-חינוך השוה ליוצא ליהרג. ובשו"ת אחיעזר (ח"א יט,ב) חלק וסבר שטריפה אינו ממועט משום 'מקוים שבעמך'.

קפג. מה חומר במכה אב ואם מבמקלל, ומה חומר מבמקלל מבמכה?

חומר במכה; לפי דעה אחת, המכה עשה בו שלא 'בעמך' כב'עמך' וחייב על הכאת הורים אפילו אינם בכלל 'עושים מעשה עמך'. ואילו המקללם – פטור.